

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
Институт за стратегијска истраживања

Вељко Благојевић

МОЋ И СИЛА

Србија и војни фактор у
међународној политици

Београд, 2021.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	7
УВОДНА РАЗМАТРАЊА	9
О моћи	20
О стратегији	24
Војна организација и њено место у спољној политици	27
Геополитички интереси великих сила	51
ВОЈСКА У СТВАРАЊУ СРПСКОГ ДРЖАВНОГ ИДЕНТИТЕТА	69
Други српски устанак	78
Пут ка независности Србије	84
ПРВИ СВЕТСКИ РАТ	105
Стратегијске недоумице и ратни планови европских сила	105
СРБИЈА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ	119
Геополитичка позиција Србије уочи Великог рата	119
Ратни план Србије	129
Српска ратна епопеја	135
МЕЂУРАТНИ ПОРЕДАК И ВОЈНА СИЛА	147
Пут у нови рат	156
ГЕОПОЛИТИЧКИ ПОЛОЖАЈ КРАЉЕВИНЕ СХС/ЈУГОСЛАВИЈЕ И ИЗГРАДЊА ВОЈСКЕ	163
Млада држава Јужних Словена окружена „бригама“	164
Од српске војске до Војске Краљевине СХС/Југославије	169
ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	179
Нацистички поход за „нови поредак“	184
Рат на Пацифику и Медитерану	196

ЈУГОСЛАВИЈА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ.....	205
Двадесетседмартовски пуч и ратни планови	206
Покрети отпора против окупатора	211
ХЛАДНИ РАТ: РАТ БЕЗ РАТА.....	221
Геополитички контекст хладног рата.....	225
Стратегије супротстављених блокова током хладног рата	232
СОЦИЈАЛИСТИЧКА ЈУГОСЛАВИЈА У ХЛАДНОМ РАТУ.....	269
Владавина маршала Јосипа Броза Тита	270
Југославија, Запад и Покрет несврстаних	277
Држање Тита „на површини“ и разби-распад Југославије	279
PAX AMERICANA	289
Моћ у униполарној ери.....	302
Карактеристике савремених ратова	318
Проширење НАТО-а и Русија	329
„РЕКВИЈЕМ“ ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ И МЕЂУНАРОДНИ ПОЛОЖАЈ СРБА.....	343
Спирала јачања кризе на Косову и Метохији	348
Операција НАТО-а „Здружене снаге“	356
Судбина војске непостојеће државе.....	361
НАГОВЕШТАЈ ГЛОБАЛНОГ МУЛТИПОЛАРНОГ ПОРЕТКА.....	369
ВОЈНА НЕУТРАЛНОСТ СРБИЈЕ КАО СТРАТЕГИЈСКИ ОДГОВОР НА РИЗИКЕ	381
О неутралности	386
Војна неутралност Републике Србије.....	393
Свеобухватна (тотална) одбрана као доктринарни одговор на војну неутралност	397
Ангажовање неутралних држава у мултинационалним операцијама ван националне територије	403
УМЕСТО ЗАКЉУЧКА.....	409
Будућност силе у међународним односима	409
Војна моћ и реализација српских националних интереса	418
ЛИТЕРАТУРА.....	425

ПРЕДГОВОР

Често слушамо да је Србија у незавидној позицији на међународном плану и да је ситуација готово безнадежна. Међутим, када се осврнемо у прошлост, можемо видети да је српски народ био и у тежим ситуацијама, али је успевао да их преброди. Тада, као и данас, неопходна нам је стратегијска мисао, својеврстан светионик за нације у међународној политици. Због тога се понекад треба вратити у прошлост и сагледавати искуства српског народа у тешким временима и настојати да се извуку поуке. Дубоко смо убеђени да тек након анализе сопственог националног искуства треба трагати за искуствима других народа, што је такође важно и често неопходно за поуздано и продуктивно закључивање о кључним одлукама везаним за виталне националне интересе.

Ова књига је намењена свима који имају потребу и жељу да промишљају о кључним, стратегијским проблемима развоја српског друштва. Због тога нам је намера била да се само у нужној мери посветимо теоријском аспекту стратегијских студија, а да суштину представимо што је могуће ближе њеном реалитету и практичној примени. Надамо се да је и стил писања прилагоден широкој читалачкој популацији. Разлог за то је наше дубоко уверење да једино дугорочним стратегијским промишљањем и деловањем Срби могу остварити националне интересе. За то је потребна разноврсност у промишљању и јединство у деловању. Стога и ставове и препоруке дате у овој књизи треба схватити као једно од рационалних сагледавања прошлости, садашњости и будућности, а никако као једино могуће и исправно. Они су само плод промишљања аутора и не представљају ставове институције којој припада.

Посебну захвалност за размену мишљења и корисне сугестије дугујем Звонку Џокићу и Далибору Денди и, као и увек, професорима Драгану Р. Симићу и Неђу Даниловићу, који су кључно утицали на моја научна интересовања.